

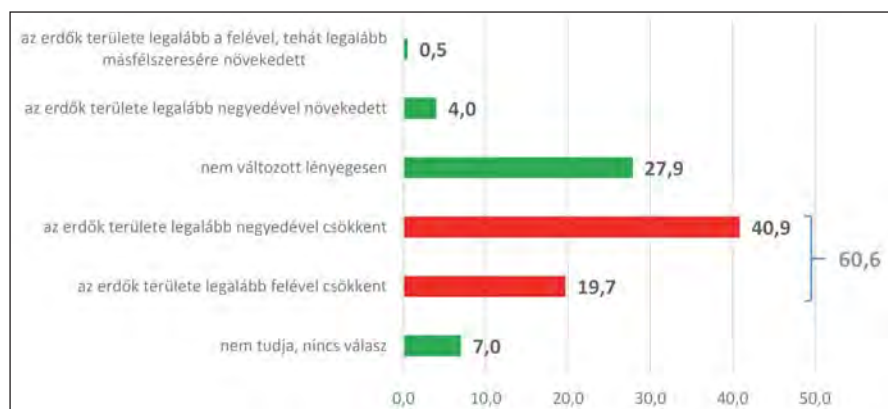
Országos lakossági „erdőkép” II.

Mennyire ismerjük erdeinket?

Az Országos Erdészeti Egyesület a Földművelésügyi Minisztérium támogatásával 2017-ben országos reprezentatív közvélemény-kutatást végzett a lakosság erdőismeretének és erdőlátogatási szokásainak megismerésére. A kutatás legfontosabb eredményeit cikksorozatban mutatjuk be. Az Erdészeti Lapok 2017. decemberi számában megjelent előző részben láthattuk, hogy a magyar lakosság nagy része környezettudatosnak vallja magát, az erdőkhöz alapvetően pozitívan viszonyul, az erdők társadalmi és egyéni hasznai közül a természeti elemeket tartja fontosnak. Jelen cikkben azt vizsgáljuk, hogy milyen ismeretekkel rendelkeznek a magyar emberek a hazai erdőállomány vonatkozásában.

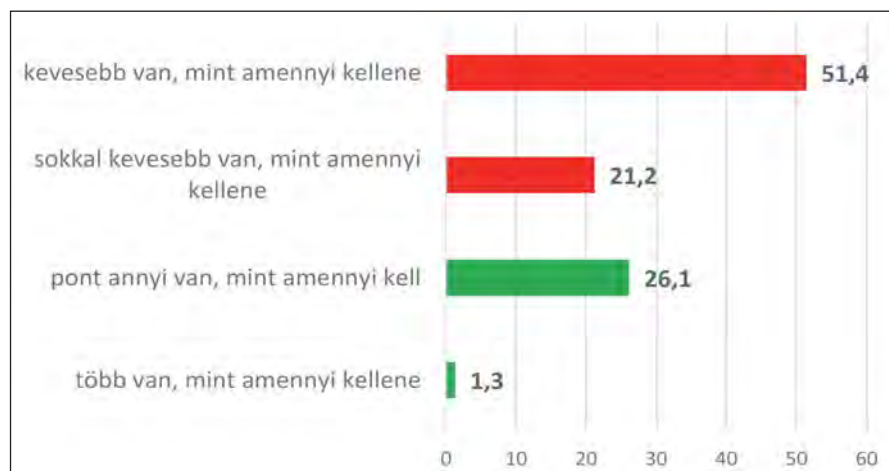
A jelenlegi kutatás megerősíti azt a korábban is érzékelt tényt, hogy a magyar lakosság erdőkkel kapcsolatos tárgyi ismeretei nem állnak összhangban a valósággal. Míg az erdők és az erdőgazdálkodás megítélésében az eddigi kutatásokhoz képest 2017-ben kedvezőbb kép rajzolódott ki, az erdőállomány tényadatai, az erdőkkel kapcsolatos legalapvetőbb ismeretek tekintetében komolyak a hiányosságok. Az ágazat azon eredményei, amelyek a mai állapotokat alapozták meg, nem ismertek a lakosság előtt.

Mindezt legjobban az erdőterület változásával kapcsolatos kérdésre adott válaszok szemléltetik. Miközben a valóságban az elmúlt ötven évben Magyarországon az erdőterület mintegy harmadával növekedett, a kutatás adatai szerint a megkérdezettek döntő többsége (60,6%) szerint határozottan csökkent. Ezen belül az interjúalanyok jelentős hányadának (19,7%) megítélése szerint a csökkenés elérte az 50%-os mértéket, azaz legalább felére csökkent az erdők területe. Szintén magas azok aránya (27,9%), akik szerint érdemben nem változott az erdők területe. Csupán a megkérdezettek 4,5%-a vélte úgy, hogy növekedett az erdőterület.

1. ábra. Az erdőterület változása az elmúlt 50 évben a lakosság megítélése szerint

Fenti kérdésre adott válaszokból következik, hogy a lakosság többsége (72,6%) szerint kevesebb az erdő ma Magyarországon, mint amennyi kellene. Ezen belül az interjúalanyok egyötöde (21,2%) szerint határozottan kevés az erdők mennyisége. A válaszolóknak

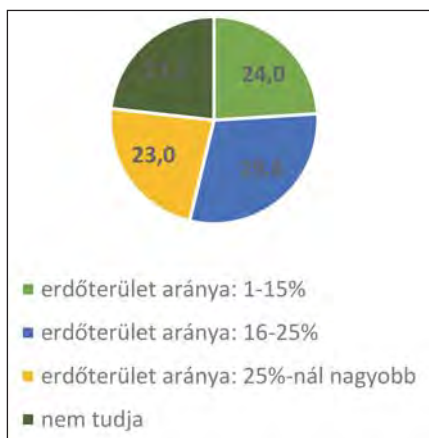
2. ábra. A megkérdezettek megítélése szerint van-e elegendő erdő hazánkban

csupán 1,3%-a vélekedik úgy, hogy hazánkban több az erdő, mint amennyire szükség van. Ágazati szinten tehát jelentős támogatottság remélhető az erdőterület növelésével, fásítással kapcsolatos programok beindítása esetén.

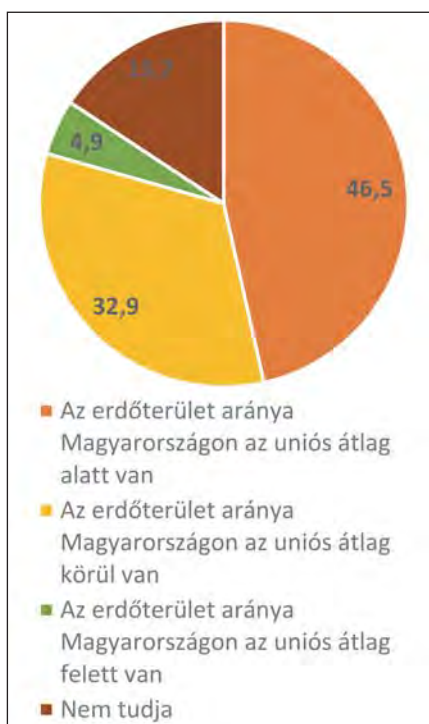
Az erdőterület arányának meghatározásánál arra kértük a vizsgálatba bevont személyeket, hogy jelenlegi ismereteik alapján becsülnék meg, Magyarország területének hány százaléka erdő. A felmérés adatai szerint a megkérdezettek válaszaik erőteljesen megoszlanak. Az interjúalanyok 23,2%-a nem tudott állást foglalni ebben a kérdésben, ami igen magas aránynak számít. A lakosság 24,0 százaléka úgy ítéli meg, hogy az erdővel fedett terület aránya csak 1–15% között mozog. A valós, 20% fölötti erdőszültségi nagyságrendet a válaszadók mintegy harmada (29,8%) jelölte meg válaszában. Viszont önmagában jelentős azok aránya is (23%), akik a valós adatoknál nagyobb arányú erdőszültséget tételeznek fel.

Valószínűleg szintén nem a tények ismerete, hanem az általános beállítottság határozza meg a magyar erdőterület arányát az uniós átlaghoz viszonyító kérdésre adott válaszokat. A szokásosnál itt is magasabb (15,7%) azok aránya, akik a „nem tudják” választ adták. Az interjúalanyok közel fele (46,5%) úgy ítéli meg, hogy az erdőterület aránya Magyarországon az uniós átlag alatt van. Egyharmaduk szerint (32,9%) viszont ez a mutató megfelel az uniós átlagnak, holott a valóságban mintegy 10%-kal elmarad attól.

Fenti példák jól érzékeltetik, hogy a magyar lakosság nagy többsége nincs tisztában a hazai erdőkre vonatkozó tényadatokkal, így az ágazati kommunikációnak és ismeretterjesztésnek érdemes ezekre a területekre koncentrálnia.

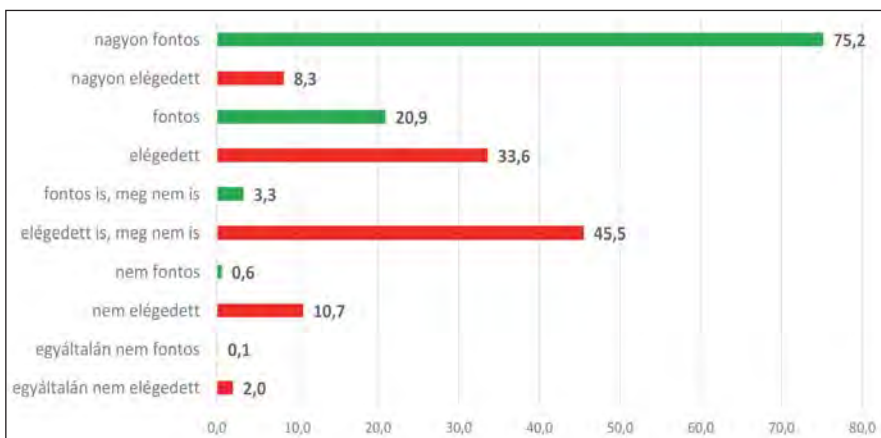
3. ábra. Az interjúalanyok ismeretei szerint Magyarország területének hány százaléka erdő

4. ábra. Erdőterület aránya az uniós átlaghoz viszonyítva

Az erdőismerettel kapcsolatos felmérés során kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy kellő mélységben feltérképezzük az erdők állapotával kapcsolatos megelégedettséget. Ezzel párhuzamosan megvizsgáltuk, hogy az elmúlt 10 évben tapasztaltak-e változást az erdők állapotában, ha igen, akkor milyen irányú tendenciát látnak és ez milyen okokra vezethető vissza a válaszadók szerint.

Az erdők állapotával kapcsolatos megelégedettséget úgynevezett GAP-analízis segítségével vizsgáltuk. Az iskolai osztályzatoknak megfelelő, 1–5 közötti skálán jelölték meg a válaszadók, hogy mennyire fontos számukra, hogy elegendő és megfelelő állapotú erdő legyen Magyarországon, másrészt

5. ábra. Az erdők fontossága és az erdők állapotával való elégedettség

hogy mennyire elégedettek az erdők állapotával. A fontosság és az elégedettség közötti különbség a GAP, ami ideális esetben nulla vagy ahhoz közeli érték.

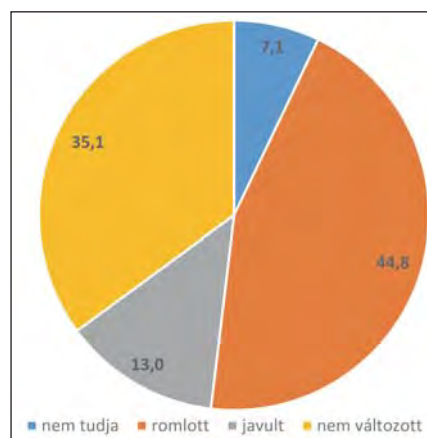
A felmérés tanúsága szerint a megkérdezettek számára a Magyarországon lévő erdők állapota nagyon fontos tényező (4,7 pontos fontosság). Ezzel szemben az erdők állapotával való elégedettség lényegesen alacsonyabb, 3,4 pontos értéket kapott. Az így kapott –1,3 pontos GAP érték az elemzésben alulteljesítésnek számít.

Ha tovább vizsgáljuk a válaszokat, az erdészeti ágazat szempontjából azonban mindebben inkább potenciál látható, mert a különbséget nem az önmagukban rossz elégedettségi mutatók, hanem a kiemelten magas érdeklődés és fontosság okozzák. Szűk az a réteg (összesen 12,7%), akik kifejezetten elégedetlenek az erdők állapotával, aminek sokkal nagyobb az elégedettek tábora (41,9%). Fontosnak vagy nagyon fontosnak ítélik meg viszont az erdők létét és megfelelő állapotát a társadalom döntő többsége (96,1%), ami azt jelenti, hogy a jól bemutatott ágazati eredmények és tevékenységek jelentős érdeklődésre tarthatnak számot.

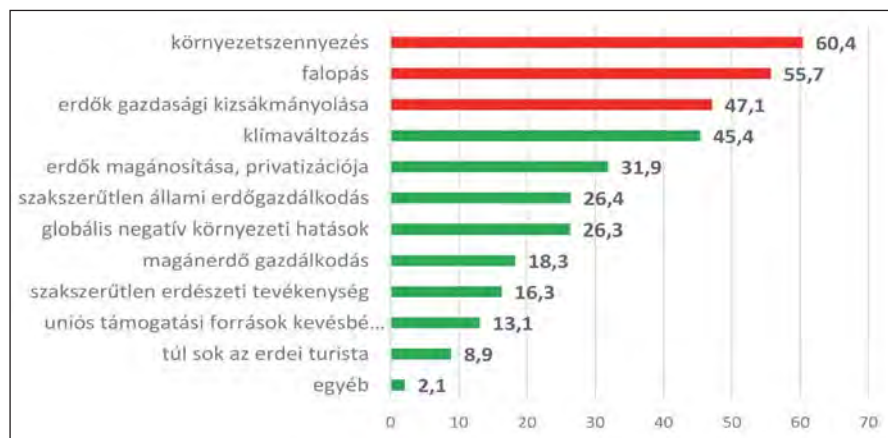
A magyarországi erdők állapotával kapcsolatos lakossági vélemények vizsgálatakor nemcsak a jelenlegi helyzetre, hanem az erdők állapotának időbeni változására is rákérdeztünk. Az interjúalanyokat arra kértük, hogy a jelenlegi állapotot az általuk érzékelt, tíz évvel azelőtti helyzettel hasonlítsák össze. A megkérdezettek 44,8%-a úgy ítéli meg, hogy az elmúlt egy évtizedben romlott az erdők állapota. Az interjúalanyok 35,1%-a szerint az erdők állapotában nem következett be lényeges változás. Javulást a válaszolók 13,0%-a tapasztalt.

Fenti adatok értelmezéséhez fontos tudni, hogy a válaszadók mit tartanak a romlás, illetve javulás okának. A negatív változást elsősorban a környezetszennyezésre (60,4%), a falopásra (55,7%) és az erdők gazdasági kizsákmányolására (47,1%) vezetik vissza, az emberek tehát elsősorban globális vagy országos környezeti és társadalmi, másodsorban az erdészeti tevékenységhez is kötődő okokkal magyarázzák a negatív változásokat. Külön figyelmet érdemel, hogy a megkérdezettek egyértelműen nem vagy csak elenyészően csekély számban tartják a szerintük negatív változások okának például a szakszerűtlen erdészeti tevékenységet, a szakszerűtlen állami vagy magán erdőgazdálkodást vagy éppen az erdők magánosítását.

Az ágazat szempontjából rendkívül fontos, a későbbi stratégiák és kommunikáció számára alapot jelentő tényező, hogy az erdők állapotában bekövetkezett pozitív változást (javulást) említők a javulást elsősorban a szakszerű erdészeti tevékenységnek (60,9%), másrészt a javuló társadalmi

6. ábra. A lakosság megítélése szerint hogyan változott az elmúlt évtizedben a magyarországi erdők állapota

7. ábra. Az erdők állapotában bekövetkezett romlás milyen okokra vezethető vissza

8. ábra. Az erdők állapotában bekövetkezett javulás milyen okokra vezethető vissza

zöldtudatosságnak (50,3%) és a természetvédelmi munka eredményének (49,4%) tulajdonítják. Vagyis a javulás okai között egyértelműen fontos szerepe van az erdészeti tevékenységnek, míg a romlás okai között nagyobb arányban szerepeltek az erdőgazdálkodáson kívüli tényezők.

Érdekes tovább elemezni az egyes válaszokat adó csoportok összetételét, azaz elvégezni a kérdéshez tartozó szegmentációt. Ebben az esetben azt látjuk, hogy a javulást tapasztaló, és azt jelentős részben a szakszerű erdészeti tevékenységnek tulajdonító csoport többsége magát környezettudatosnak, és rendszeres erdőjárónak vallja. *Megállapítható, hogy az uralkodó negatív kép áttételes, közvetített, a tényszerűség szempontjából sokszor téves információkon alapul, inkább általános érzést fejez ki, míg a pozitív kép jobban kötődik a személyes tapasztalatokhoz, a tényszerű ismeretek magasabb foka jellemzi.*

Lomniczi Gergely

okl. erdőmérnök

(A cikksorozat az erdőgazdálkodási tevékenységgel és az erdészekkel kapcsolatos vélekedést bemutató részzel folytatjuk.)

MEGJELENT, MEGRENDELHETŐ!

Dr. Sárvári János, Nagy László (szerk.): OEE Almanach I.

Az Országos Erdészeti Egyesület alapításának 150. évfordulója alkalmából, Egyesületünk egyik legnemesebb hagyományát követve, 2016-ban jubileumi könyvkiadási sorozatot indított útjára, melyet 2017–18-ban is új kiadványok megjelenése fémjelez majd.

Az Országos Erdészeti Egyesület alapításának másfél évszázados jubileumának kívánunk emléket állítani azzal, hogy szervezetünk legfontosabb történelmi emlékeit, vívmányait két kötetbe foglalva mutatjuk be a szakmai és nem szakmai érdeklődő közönségnek.

Az **Egyesületi Almanach** gondolata először 2009-ben vetődött fel, és mára öltött testet. Rendkívül sok adatgyűjtés és egyeztetés előzte meg a szerkesztés, összeállítás munkáját. Az első kötetben Egyesületünk történetének rövid ismertetése után olyan tanulmányokat adunk közre, amelyek egy nem szakmabeli, de avatott történész szemével láttatják múltunk, működésünk egyes szakaszait és azok összefüggéseit a történelmi eseményekkel. A harmadik fejezetben áttekintjük Egyesületünk neves személyiségeit, kitüntetéseit, rendezvényeinket és eredményeinket, amelyekre joggal lehetünk büszkének.

A reményeink szerint rövidesen megjelenő második kötetben az Országos Erdészeti Egyesület helyi csoportjainak és szakosztályainak történetét, életét, működését adjuk közre, hiszen ezek között a keretek között zajlottak és zajlanak ma is szövetségünk szakmai, baráti, az erdészek összetartozását folytonosan megerősítő mindennapjai.

Az **Almanach** igényes művészeti szerkesztésben, minőségi kivitelezésben készült, matt fóliázott keménytáblás borítóval, cérnafűzött kötéssel, teljes színes megjelenésben, álló B5 formátumban.

Az OEE Almanach I. kötet közvetlenül megvásárolható vagy megrendelhető az Országos Erdészeti Egyesület Titkárságán
(e-mail: titkarsag@oe.hu, telefon: +36 1 201 6293) vagy a www.oe.hu honlap Termékrendelés alkalmazása segítségével, 3000 Ft/kötet áron.

